

Tiesu sistēma dalībvalstīs - Ungārija

Lūdzu, ņemiet vērā, ka šai lapai nesens tika atjaunināta oriģinālvalodas [hu](#) versija. Mūsu tulcotāji pašlaik gatavo versiju valodā, kuru esat izvēlējis.

Šajā nodaļā sniegts pārskats par Ungārijas tiesu sistēmu.

Tiesu administrācija

Nacionālā tieslietu biroja priekšsēdētājs

Centrālo tiesu administrāciju vada **Nacionālā tieslietu biroja (NTB)** priekšsēdētājs, kuru atbalsta galvenais priekšsēdētāja vietnieks un citi priekšsēdētāja vietnieki, kā arī NTB darbinieki. NTB priekšsēdētāja administratīvo darbu uzrauga Nacionālā tieslietu padome (NTP). NTB priekšsēdētājs ir atbildīgs par centrālās administrācijas darbu un efektivitāti, kā arī par tās pienākumu izpildi, ievērojot tiesu varas neatkarības konstitucionālo principu, ciktāl tas ir noteikts tiesību aktos. Pildot savus pienākumus un īstenojot administratīvās pilnvaras, NTB priekšsēdētājs pieņem lēmumus, noteikumus un ieteikumus.

NTB priekšsēdētāju pēc Republikas prezidenta ieteikuma ievēl Ungārijas parlaments ar divu trešdaļu balsu vairākumu. Par NTB priekšsēdētāju var ievēlēt tikai tiesnesi.

Nacionālā tieslietu padome

Nacionālā tieslietu padome (NTP) ir struktūra, kas uzrauga tiesu centrālo administrāciju. NTP atrodas Budapeštā, un tā sastāv no 15 locekļiem. Augstākās tiesas (*Kúria*) priekšsēdētājs ir NTP loceklis, savukārt pārējos 14 locekļus aizklātā balsojumā ievēl deleģēti tiesneši no sava vidus ar vienkāršu balsu vairākumu. Pirmajā sanāksmē deleģētie tiesneši ievēl vienu tiesnesi no apelācijas tiesas, piecus no vispārējām tiesām, septiņus no vietējām tiesām un vienu no darba tiesas (rajona tiesas, administratīvās tiesas un darba tiesas uzsāks darbību 2013. gada 1. janvārī).

Tiesu sistēmas organizācija

Ungārijā tiesu spriež šāda veida tiesas:

- Ungārijas Augstākā tiesa (*Kúria*);
- reģionālās apelācijas tiesas (*ítélőtáblák*);
- vispārējās tiesas (*törvényszékek*);
- rajona tiesas (*járásbírószékek*); un
- administratīvās un darba tiesas.

Tiesas **teritoriālā jurisdikcija** parasti sakrīt ar administratīvi teritoriālo iedalījumu, un tiesas nosaukumā ir ietverta tās atrašanās vieta.

Neprofesionālie tiesneši (*nem hivatásos bíró*) likumā noteiktajā kārtībā arī var piedalīties noteiktu lietu izskatīšanā kā **piesēdētāji**, tomēr tikai **profesionālie tiesneši** ir tiesīgi izskatīt lietas viena tiesneša sastāvā (*egyesbíró*) un ieņemt padomes priekšsēdētāja (*tanácselnök*) amatu.

Profesionālos tiesnešus ieceļ Republikas prezidents, un viņus var atsaukt no amata tikai pamatojoties uz likumu un saskaņā ar likumā noteikto kārtību. Tiesneši ir neatkarīgi un pakļauti tikai likumam, tie nedrīkst būt politisko partiju biedri un nedrīkst iesaistīties politiskās aktivitātēs.

Tiesu hierarhija

Rajona tiesas, administratīvās un darba tiesas

Rajona tiesas un administratīvās, un darba tiesas izskata lietas **pirmajā instancē** (līdz 2012. gada 31. decembrim pirmajā instancē lietas izskata vietējās tiesas un darba tiesas).

Administratīvās un darba tiesas izskata lietas, kas saistītas ar administratīvo lēmumu pārskatīšanu, vai ar darba tiesiskajām attiecībām un līdzīgām tiesiskajām attiecībām saistītiem jautājumiem (kā arī citas likumā noteiktās lietas).

Atsevišķu lietu veidu izskatīšanai rajonu tiesās un administratīvajās un darba tiesās **var izveidot nodajas**.

Vispārējās tiesas

Vispārējās tiesas izskata likumā noteiktās lietas **pirmajā instancē**, kā arī izskata pārsūdzības par vietējo tiesu un darba tiesu nolēmumiem, kas pieņemti pirms 2012. gada 31. decembra, vai par rajona tiesu un administratīvo un darba tiesu nolēmumiem, kas pieņemti pēc 2013. gada 1. janvāra.

Vispārējās tiesas sastāv no **palātām** (*tanács*), **nodajām** un **krimināllietu, civillietu, ekonomisko lietu**, kā arī **administratīvo lietu un darba tiesību lietu departamentiem** (*kollégium*). Dažādi departamenti var darboties arī kolektīvi.

Atsevišķās vispārējās tiesās noteiktas kompetences ietvaros īpašas lietas izskata **militārie tribunāli** (*katonai tanács*).

Reģionālās apelācijas tiesas

Reģionālās apelācijas tiesas darbojas **Debrecenā** (*Debrecen*), **Segedā** (*Szeged*), **Budapeštā**, **Ģērā** (*Győr*) un **Pēčā** (*Pécs*). Šīs tiesas likumā paredzētos gadījumos izskata pārsūdzības, kas iesniegtas par vietējo un vispārējo tiesu nolēmumiem, kuri pieņemti pirms 2012. gada 31. decembra, un rajona tiesu un vispārējo tiesu nolēmumiem, kuri pieņemti pēc 2013. gada 1. janvāra, kā arī izskata citas lietas, kas ar likumu nodotas to kompetencē. Līdz 2012. gada 31. decembrim pārsūdzības administratīvās lietās izskata Budapeštas apelācijas tiesa.

Reģionālās apelācijas tiesās ir **palātas** un **krimināllietu un civillietu departamenti**. Līdz 2012. gada 31. decembrim Budapeštas Apelācijas tiesā ir arī administratīvo lietu departaments.

Jurisdikcija

- Segedas reģionālā apelācijas tiesa: *Csongrád, Bács-Kiskun* un *Békés* apgabali;
- Pēčas reģionālā apelācijas tiesa: *Baranya* un *Somogy, Tolna* un *Zala* apgabali;
- Debrecenas reģionālā apelācijas tiesa: *Hajdú-Bihar, Borsod-Abaúj-Zemplén, Jász-Nagykun-Szolnok* un *Szabolcs-Szatmár-Bereg* apgabali;
- Ģēras reģionālā apelācijas tiesa: *Győr-Moson-Sopron, Komárom-Esztergom, Vas* un *Zala* apgabali;
- Budapeštas reģionālā apelācijas tiesa: Budapeštas pilsēta, *Fejér* apgabals, *Heves* apgabals, *Pest* apgabals, *Nógrád* apgabals.

Augstākā tiesa (*Kúria*)

Augstākā tiesa ir Ungārijas augstākā tiesu iestāde un tā atrodas Budapeštā. Augstākā tiesa nodrošina, ka tiesas piemēro tiesību aktus vienādi, un šajā nolūkā pieņem lēmumus, ar kuriem tiesības tiek harmonizētas un kuri ir saistoši visām tiesām.

Augstākās tiesas priekšsēdētāju pēc Republikas prezidenta ieteikuma ievēl Ungārijas parlaments ar divu trešdaļu deputātu balsu vairākumu. Par Augstākās tiesas priekšsēdētāju var ievēlēt tikai tiesnesi. Republikas prezidents pēc Augstākās tiesas priekšsēdētāja ieteikuma ieceļ Augstākās tiesas priekšsēdētāja vietniekus.

Augstākā tiesa (*Kúria*):

- izskata **pārsūdzības**, kas iesniegtas par **vispārējo tiesu un reģionālo apelācijas tiesu** (atsevišķās likumā noteiktās lietās) pieņemtajiem nolēmumiem;
- izskata **ierosinājumus par pārbaudes veikšanu** (*felülvizsgálati kérelem*);
- pieņem **tiesības harmonizējošus nolēmumus** (*jogegységi határozat*), kas ir saistoši visām tiesām;
- **analizē judikatūru**, ko veido spēkā stājušies tiesu spriedumi, un pārbauda un izvērtē vispārējo lietu iztiesāšanas praksi tiesās;
- pieņem **lēmumus un spriedumus par tiesību principiem**;
- pieņem nolēmumus **par vietējo iestāžu lēmumu neatbilstību** citiem tiesību aktiem un šādu lēmumu atcelšanu;
- pieņem lēmumus par to, ka vietēja iestāde nav izpildījusi normatīvajos aktos noteiktos pienākumus izdot tiesību aktus, un

- izskata citas lietas savas jurisdikcijas ietvaros.

Augstāko tiesu veido lietu izskatīšanas un harmonizācijas palātas (*ítélkező és jogegységi tanács*), palātas, kas darbojas pašvaldību administrācijas un tiesību principu jomā, kā arī krimināllietu, civillietu un administratīvo lietu un darba tiesību lietu departamenti (*kollégium*).

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datus, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Lapa atjaunināta: 17/11/2015